Бр. 01-1199/1
17.03.2023 година

ИЗВЕШТАЈ ЗА РОДОВО ОДГОВОРНО БУЏЕТИРАЊЕ

1. Податоци за избраната програма

Име на програмата:
Стручно оспособување и усовршување во земјата и странство (потпрограма 11)
Сектор (организациона единица) надлежен за спроведување на програмата:
Сектор за човечки ресурси
Вид на програмата
☐ *<u>Хоризонтална</u>*
☐ *Вертикална*

Како програмата е поврзана со Стратегијата за родова еднаквост 2013-2020:
Со цел имплементација на член 5 од Законот за еднакви можности на жените и мажите, Стратегијата за воведување на родово - одговорно буџетирање на Владата на Република Македонија (2012-2017), како и обврските кои се содржани во Методологијата за родово одговорно буџетирање, Министерството за одбрана продолжува со имплементација на родовото одговорно буџетирање со изработка на втора буџетска изјава, а воедно го продолжува и процесот на следење на програмата 6 "Воена академија" за која беше изработена родово буџетска изјава (2018-2020).
Имајќи предвид дека Стратегијата за родова еднаквост има за цел унапредување на еднаквите можности на жените и мажите, односно на родовата перспектива, Министерството за одбрана го продолжува спроведувањето на родово одговорното буџетирање со избор на нова потпрограма 11 „Стручно оспособување и усовршување во земјата и странство". Со оваа потпрограма се обезбедува планирање на финансиски средства за образование, едукација и друг вид на стручно оспособување и усовршување на персоналот во земјата и странство, за кое е изработена родова – буџетска изјава (2022 – 2025).

2. Вовед

Буџетската потпрограма 11 - Стручно оспособување и усовршување во земјата и странство опфаќа планирање и следење на трошоците поврзани со стручното оспособување и усовршување на вработените во Министерството за одбрана и Армијата на Република Северна Македонија во земјата и странство. Имено, оваа потпрограма е воведена во 2020 година по укинување на Владината потпрограма К2 – Стручно оспособување и усовршување.

Во потпрограма 11 - Стручно оспособување и усовршување во земјата и странство се планираат финансиски средства за:
- дневници, патни расходи, сместување и други споредни расходи за патувања во земјата и странство по следните основи: семинари, работилници и други видови обуки за стручно оспособување и усовршување;
- договорни услуги (трошоци за школувања (специјализации, последипломски студии), семинари и обуки, како и за исплата на трошоци за ангажирани надворешни соработници за реализација на обуките во земјата);
- други тековни расходи (трошоци за угостителски услуги за гости и делегации од земјата и странство, како и за набавка на репрезентативен материјал).

Со имплементација на родово - одговорното буџетирање и со изборот на оваа втора потпрограма, Министерството за одбрана продолжува со вклучување на родовата компонента во процесот на планирање и буџетирање започнат во 2018 година. Земајќи ги предвид различните импликации врз жените и мажите, во насока на детектирање и воочување на разликите и преземање мерки за надминување на нееднаквоста и причините за истата; овозможување правилна родова распределба на буџетските средства од аспект на родовата рамноправност.

3. Позадина/контекст

Во согласност со родово - буџетската изјава која ја изработи Министерството за одбрана за периодот 2022-2025 година се предвидоа следните аутпут индикатори:

- *зајакнати компетенции на персоналот од Министерството и Армијата кој е вклучен во СОиУ (број на обуки, родово разделени податоци за учесници на родовите обуки);*
- *пораст на пријавени кандидатки за упатување на СОиУ во земјата и странство за 10-20%;*
- *пораст на процентот на упатени кандидатки за упатување на СОиУ во земјата и странство за 10 - 20%.*

4. Остварени резултати, промени и влијанија(се следат почетните состојби и индикаторите кои укажуваат на промени)

Носител на планирање на потпрограмата 11 е Секторот за човечки ресурси. Истата се спроведува согласно годишниот План за школување, стручно оспособување, специјализација и обука на персоналот на МО и Армијата.

Стручното оспособување и усовршување во земјата и странство е подеднакво достапно како за мажите, така и за жените преку еднакви можности за стручно оспособување и

усовршување на различни категории персонал - административни службеници во Министерството, како и воен и цивилен персонал на служба во Армијата.
- Зајакнати компетенции на персоналот од Министерството и Армијата кој е вклучен во СОиУ:

- *Во насока на заедничко разбирање за важноста од вклучување на родовата перспектива во образованието и обуката во одбраната, во организација на UNDP/SEESAC се реализираше еднодневен семинар за родова перспектива за наставниот кадар – 12 професори на Воената академија "Генерал Михајло Апостолски' во Скопје, септември 2022 година.*

- *Зајакнати вештини и посебни компетенции на членовите на работната група за спроведување на родово одговорно буџетирање во Министерството за одбрана:*

-"Gender Training of the Trainers Course", 05–16 септември 2022 година, во Хрватска во организација на RACVIAC, членка на работната група успешно го заврши курсот и се стекна со НАТО сертификат.
Членовите на работната група земаа учество и активности /обуки во текот на 2022 година организирани од Министерството за труд и социјална политика:
- Работилница на тема „Следење и евалуација на постигнувањата од Родово буџетските изјави " , ***со учество на 4 лица.***
- Работилница на тема: „Родово буџетски изјави - Извештај за родово одговорно буџетирање, ***со учество на 3 лица.***
- Работилница на тема: „Родовата перспектива во јавните финансии - Родово одговорно буџетирање, ***со учество на 3 лица.***
- Регионална конференција за Родово одговорно буџетирање, ***со учество на 2 лица.***

- Упатени кандидати/кандидатки за стручно оспособување и усовршување во земјата, во Министерство за одбрана, Центар за обука „Д-р Џозеф Крузел"*(центар во кој се изведуваат специјализирани обуки (курсеви, семинари, работилници)*

<u>Родово разделени податоци за 2022година:</u>
На специјализираните обуки земале учество вкупно 482 учесници, од кои 310 (65%) мажи, и 172 (35%) се жени.

Министерството за одбрана го следи трендот на задржување на процентот на упатени жени на специјализираните обуки.

- Стручно оспособување и усовршување во странство

Специјализации, школувања и курсеви во странство (курсеви во НАТО школи, Центри на совршенство; Партнерски центри за обука и едукација, и курсеви согласно билатералните планови со странските земји).

<u>Родово разделени податоци за 2022 година:</u>

На СОиУ биле упатени вкупно 162 лица од МО и Армијата, од кои 130 (80%) мажи, а 32 (20%) жени.

- Школувања, специјализации и последипломски студии:

1 (една) жена заврши Школа за национална одбрана;
1 (една) жена заврши Командно штабна академија;
1(една) жена заврши Висока школа за подофицери.

5. Анализа на буџетски алокации (планирани и потрошени средства, по корисник, дополнителни средства, специфични трошоци за жени).

Во анализата на буџетските алокации можете да се водите од:
Анализа на потрошените средства во однос на поставените индикаторите за таа програма;
Процентуалната распределба на трошоците на мажите и жените;
Анализа на ефектите и влијанието во остварување на индикаторите на програми, специфично наменети за одредена категорија граѓани, мажи или жени.

Во 2022 година, на оваа потпрограма одобрени се средства во износ од 16.000.000 ден. од кои реализирани се 15.550.033 денари, и тоа 12.440.000 денари се реализирани за упатување на школувања на мажи, а 3.110.033 денари за упатување на школувања на жени.
Средствата одобрени на оваа потпрограма се планирани за стручно оспособување, школувања, курсеви и друг вид на усовршувања на вработените во МО и Армијата, во земјата и странство.
Во наведената потпрограма за обуки во земјата (за специјализирани обуки) беа планирани финансиски средства во износ 222,945 денари, а потрошени се 195,835 денари (дел од обуките се реализираа онлајн или во рамки на проекти - донации).
На обуките во земјата организирани од Министерството за одбрана - Центар за обука „Д-р Џозеф Крузел“ од вкупно 482 учесници, 310 (65%) се мажи, а 172 (35%) се жени.
Во Буџетот на Министерството за одбрана за потпрограма 11 – Стручно оспособување и усовршување во земјата и странство во 2023 година, одобрени се 25.000.000 денари.

6. Тесни грла и научени лекции (Како можеме да ја подобриме во иднина политиката/програмата, со цел да обезбеди подобри резултати во согласност со дефинираните индикатори)

<u>Научени лекции:</u>

Во рамките на втората фаза од Регионалниот проект со UNDP / SEESAC – „Зајакнување на регионалната соработка за родовата интеграција во реформите на безбедносниот сектор на Западен Балкан“, изработена и регионално промовирана е ***„Регионалната студија за интеграција на родовата перспектива во образованието и обуката во одбранбените системи во земјите од Западен Балкан“- Студија за почетна состојба*** *(декември 2022година).*

Студијата содржи податоци за почетната состојба со интегрирањето на родовата перспектива во военото образование и обука, како и информации за добрите практики и за плановите за понатамошно унапредување на постоечките политики и практики т.е. препораки за понатамошни унапредувања во областа на интеграцијата на родовата перспектива во военото образование и обука во области кои се важни за понатамошно унапредување на родово-одговорните политики и практики во одбранбениот систем.
Регионалната Студија за почетната состојба е израз на определбата на министерствата за одбрана преку проактивно делување да обезбедат почитување на принципите на родова еднаквост и еднакви можности, на кои се посветени сите четири држави и одбранбени системи вклучени во проектот (Република Северна Македонија, Република Србија, Босна и Херцеговина и Црна Гора).

https://mod.gov.mk/storage/2023/01/integracija-na-rodova-perspektiva-vo-voenoto-obrazovanie-i-obuka.pdf

7. Заклучоци и препораки

- *Воведување електронски систем за водење на статистика, односно воспоставување на база со родово разделени податоци за наведената програма би овозможило методолошки да се следи програмата преку добивање и обработка на податоци за ефектите и влијанието во остварување на индикаторите и посакуваните резултати.*
- *Во Календарот за специјализирани обуки на Министерството за одбрана во 2023 година се планирани родови обуки за различни категории персонал со цел зајакнување на посебните компетенции, меѓу кои и за членовите на Комисиите за избор и упатување на стручно оспособување и усовршување.*

Министерка за одбрана
с.р. Славјанка Петровска